

Innledning

Skolebruksplanen ble lagt frem for kommunestyret 17.02.26 etter bred involvering og medvirkning fra elever, foreldre, medarbeidere og lokalmiljø. Kommunestyret vedtok planen og bad videre om nærmere utredning av noen strukturvalg. Før endelig vedtak om skolestruktur legges nå saken ut på høring.

Mandat fra kommunestyret

“Skolebruksplan 2026 – 2038” (Sak 003/26) (vedlagt) med følgende vedtak:

- 1. Kommunestyret tar skolebruksplanen til orientering.*
- 2. Kommunestyret ber kommunedirektøren utrede konsekvensene av å videreføre alternativ 0.*
- 3. Kommunestyret ber kommunedirektøren utrede muligheter og konsekvenser av strukturvalg 2:*
 - 3.1 Strukturvalg 2A: Grinde, Straumen og Førland samlokaliseres til én ny barneskole i området Grinde-Aksdal-Eikeskog, med mål om realisering innen 4 - 6 år.*
 - 3.2 Strukturvalg 2B: Frakkagjerd og Førre barneskoler samlokaliseres når bygningsmassen ved Førre skole har nådd sin levetid, anslått om 15 – 20 år.*
- 4. Kommunestyret legger til grunn at en viderefører dagens skolestruktur inntil 2A er realisert.*
- 5. Kommunestyret ber kommunedirektøren utrede behov og mulighet for etablering av en felles ressursavdeling for barneskolene, eventuelt som en del av etableringen av alternativ 2A.*
- 6. Kommunestyret har som mål å legge til rette for åpne og gode prosesser i det videre arbeidet.*

Formålet med utredningen

Utredning skal beskrive behov og muligheter for etablering av en felles ressursavdeling for barneskolene, eventuelt som en del av etableringen av alternativ 2A.

Det blir gitt:

- 1) En kort innledning til temaet
- 2) Redegjørelse for hva en ressursavdeling er
- 3) Beskrivelse av dagens utfordringsbilde knyttet til elever med omfattende og sammensatte læringsutfordringer
- 4) Muligheter for organisering av en ressursavdeling
- 5) Samlet vurdering.

Avgrensning

Utredningen gir ingen fullstendig beskrivelse av areal og funksjoner i en eventuell ressursavdeling.

Det legges til grunn at ca. 1 % av elevene i grunnskolen er barn med behov for særlig tilrettelegging utover den individuelt tilpassede opplæringen som kan gis i ordinær klasse. Det er en økning i andelen barn med autismspekterforstyrrelser og utfordringer i en grad som gir redusert fungering og økt behov for tilrettelegging (fhi.no). Kommunen vurderer derfor at tilbudet i Tysvær skal ivareta mellom 10 til 15 barn.

Ressursavdeling er ingen spesialscole, men en egen avdeling ved en ordinær grunnskole. Elevene er tilknyttet en klasse/gruppe ved skolen, men kan ha tilpasset opplæring i en ressursavdeling med særlig hensiktsmessig tilrettelegging.

Elever som vurderes til å kunne ha et bedre opplæringstilbud ved en ressursavdeling enn ved sin nærscole, vil i samarbeid med foresatte og sakkyndige instanser bli søkt inn som elev ved ressursavdeling og få et enkeltvedtak om skoleplass. Skyss organiseres av kommunen.

Innledning

En god skole kjennetegnes av et trygt og godt læringsmiljø hvor elever opplever mestring og læring – en skole som legger grunnlaget for et godt læringsutbytte.

Skolen skal tilpasse det pedagogiske tilbudet etter elevenes behov og forutsetninger, både når de har behov for ekstra støtte i kortere perioder og når tilretteleggingsbehovet er varig.

For elever med et varig tilretteleggingsbehov skal opplæringen også gi den enkelte mulighet til å mestre egne liv og til å være aktive deltakere i utdanning, arbeid og samfunnsniv på lik linje med andre.

Beskrivelse av ressursavdeling

En ressursavdeling er en spesialisert kompetanseenhet innenfor skolen for elever som trenger varig og omfattende tilrettelegging. Det kan handle om sansetap, utviklingshemming og multifunksjonshemming, ervervet hjerneskade, nevroutviklingsforstyrrelser for å nevne noe.

Målet er at elevene skal få et helhetlig pedagogisk tilbud og god ivaretagelse av helse, med der kompetansebyggende og inkluderende tiltak, lærermiddelutvikling og språkopplæring som henger godt sammen med det allmennpedagogiske tilbudet.

En ressursavdeling er tilrettelagt og utstyrt på en måte som gjør at elever og fagpersoner har en skolehverdag som gjør undervisning og arbeidsoppgaver gjennomførbare på en effektiv og god måte.

Utfordringsbildet for elever med omfattende og sammensatte læringsutfordringer

«Store og sammensatte behov» kan ikke utelukkende beskrives ut fra egenskaper ved eleven. En sentral nøkkel til kvalitetsforbedring ligger i erkjennelsen av at utvikling av store og sammensatte behov også kan skyldes faktorer ved tjenestene.

Økende spesialisering og «silo-organisering» av tjenester kan ha bidratt til fragmentering av tjenestetilbudet. Elever som trenger bred faglig tilnærming, må ofte forholde seg til et økende antall tjenesteytere. Dermed øker også behovet for koordinering ved at bidrag fra mange aktører må ses i sammenheng og organiseres på en strukturert måte rundt den enkelte elev. Formålet med spesialisering har vært å gi bedre kvalitet og å ha ekspertise på spesifikke tilstander og utfordringer. Opprettelse av spesialtilpassede tilbud for spesifikke tilstander gir utfordringer med tanke på organisering av tilbudet og rekruttering av kvalifisert personell. Ustabilitet i rekruttering og å beholde kompetente ansatte gjør det krevende å sikre kontinuitet og kvalitet for elevene som trenger det mest. I dagens organisering arbeider ansatte i små fagmiljøer. Dette kan oppleves belastende over tid, spesielt når begrensningene i tilgangen på ekspertise kan være knappe og den ansatte har små muligheter til å utvide egen kunnskap gjennom læring i eget fagmiljø.

Opprettelsen av en felles ressursavdeling for barneskolene i kommunen er et forsøk på å både gi et best mulig tilbud til den enkelte, og sikre et stabilt og faglig oppdatert miljø som er attraktivt å arbeide i.

Vurdering av bemanning i en ressursavdeling

Elever med store og sammensatte behov, har oftere enn den ordinære eleven et behov for å få sin opplæring av voksne som kjenner dem godt. Dette fordi elevene kan ha utfordringer med å kommunisere eller formidle sine behov og ønsker. Den voksne må ofte kunne "lese" eleven for å kunne være i forkant av utfordringer som

kan skape utrygghet eller frustrasjon for både elev og voksen. Når det er en eller to i et personale som har denne kjennskapen til en elev, gir det manglede fleksibilitet og sårbarhet i organisasjonen for at elevene skal ha det så trygt og godt som mulig. Den enkelte voksne strekker seg ofte lenger enn det som regnes som normal arbeidsbelastning, for at eleven skal ha det best mulig. Det at eleven skal slippe å tilpasse seg vikarer som ikke kjenner dem eller ikke har god nok kompetanse, kan resultere i slitasje og sykefravær hos de faste voksne.

Kompetanse

Sammensetningen av faggrupper i tilbudet bør inneholde følgende kompetanse, i ulik grad:

- Pedagoger/spesialpedagoger
- AKS-kompetanse
- Ergoterapeut
- Fysioterapeut
- Musikkterapeut
- Logoped
- Helsesykepleier
- Vernepleier
- Sosionom
- Barne- og ungdomsarbeidere

AKS står for alternativ og supplerende kommunikasjon i spesialpedagogisk undervisning.

Målet til en ressursavdeling er å møte elevene på deres funksjonsnivå og at opplæringen tilrettelegges og tilpasses slik at elevene kan nå sitt fulle potensial.

Vurderingen for fysisk beliggenhet

For Tysvær kommune vil en ressursavdeling organiseres som en egen avdeling ved en av kommunens grunnskoler, lik dagens organisering ved Frakkagjerd barneskole og Frakkagjerd ungdomsskole. Dersom det blir aktuelt med en felles kommunal ressursavdeling ved Frakkagjerd barneskole, må det gjøres en vurdering av muligheter for utvidelse av de tilrettelagte lokalene der. Det vil da avdekkes både hva avdelingen innehar av areal og rom og funksjoner, og hvilke behov en utvidelse bør imøtekomme for at elevene skal få et likeverdig og inkluderende opplæringstilbud. Vurderingen så langt tilsier at det ikke er ledig kapasitet i skolens arealer i dag.

Ved en eventuell bygging av ny skole, vil en lettere kunne gi plass til plasskrevende løfte- og forflytningsanordninger og lage fleksible fysiske løsninger som ivaretar ulike behov. Eventuell ny plassering bør ligge sentralt i Tysvær med relativ kort avstand til helsetjenester og ha en beliggenhet som gjør det mulig for elevene å trene hverdagsmestring. Nærhet til basseng (terapi basseng) kan også være en faktor.

En ressursavdeling skal etableres som en avdeling ved en ordinær grunnskole, først og fremst for å gi eleven en tilhørighet til ordinær skole, men også for at totale driftsutgifter skal holdes lavest mulig.

Ved en eventuell etablering av ny skole, bør en også legge i vurderingene plass for bygg og uteområder som dekker behovene til denne elevgruppen.

Samarbeid og samordning av tjenester

Mange barn og unge har behov for et sammensatt tjenestetilbud, med oppfølging som involverer flere aktører i velferdstjenestene. For å styrke oppfølgingen av utsatte barn, unge og deres familier, er det med virkning fra 1. august 2022 vedtatt bestemmelser om samarbeid, samordning, barnekoordinator og individuell plan.

14 lovverk, deriblant opplæringsloven, har fått endrede lovbestemmelser som pålegger kommunen plikt til samarbeid, både på systemnivå og i enkeltsaker. Digitaliseringsdirektoratet har definert samordning som *«en prosess der selve kjernen er at mål, verdier, aktiviteter, ressurser eller andre premisser blir sett i sammenheng, prioritert, avveid og tilpasset til hverandre»*. Mer om dette kan leses her: [Innledning - Samarbeid til barns beste - Helsedirektoratet](#)

Samordning og helhet – barnets beste

Hensynet om å legge til rette for færrest mulig overganger i løpet av dagen for disse barna, vurderes som viktig. Kommunen vurderer samfunnsgevinsten slik:

Et helhetlig tilbud der både skole, habiliteringstjenester, helsetjenester og avlastning samordner sitt arbeid inn mot barna, vil virke forebyggende, spare familiene og barna for unødvendige belastninger, og være økonomisk ressursbesparende for kommunen. For eksempel vil en familie der foreldrene kan stå godt i jobb og ha tid til søsken og hverandre, bidra til mindre sykemeldinger, mindre permisjonsbehov, bruk av færre offentlige pleiepenger og styrke familiens psykiske helse. For å få dette til må det skapes et tilbud som innebærer at:

- Tjenestene kommer til elevene, ikke motsatt (hindrer mange overganger i løpet av hverdagen)
- Sikre individuell plan (IP) -koordinatorer med motivasjon og reelt ønske om å ha ansvar for ansvarsgruppe
- Barnehage og grunnskole, grunnskole og videregående, videregående og jobb/bolig er alle betydningsfulle overganger hvor foreldre trenger mye informasjon og opplevelsen av at tjenestene har god dialog.

Samlet vurdering

Med grunnlag i utredningen ovenfor vurderer kommunedirektøren at eventuell etablering av en felles ressursavdeling for barneskolene bør skje enten i forbindelse med strukturendring 2A eller ved en utvidelse av Frakkagjerd barneskole. Konsekvensene for areal og innhold i avdeling (rom- og funksjonsprogram), vil følges opp i politisk sak juni 2026.

Et viktig dilemma for kommunen i å eventuelt etablere en felles ressursavdeling for barneskolene er at man ikke vet hvor mange elever som velger et slikt tilbud. Alle elever har rett til å gå på sin nærscole, også elever med behov for omfattende tilrettelegging av tilbudet. Det betyr at de kan velge nærscole eller de kan i samråd med sakkyndige instanser søke om å få sitt skoletilbud ved en ressursavdeling. Dimensjonering være usikkert, da man ikke vet hvor mange som ønsker å benytte seg av skoletilbud ved en felles ressursavdeling.

I denne høringen ønskes det særlig innspill på kompetanse og tilbud ved en ressursavdeling.